

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII KADENCJA**

Warszawa, dnia 6 listopada 2008 r.

Druk nr 352

**KOMISJA
USTAWODAWCZA**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 85a ust. 3 pkt 1 Regulaminu Senatu Komisja Ustawodawcza wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniony jest senator Krzysztof Kwiatkowski.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Krzysztof Kwiatkowski

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym

Art. 1.

W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.¹⁾) w art. 130a:

1) uchyla się ust. 10,

2) dodaje się ust. 10a - 10e w brzmieniu:

"10a. W przypadku nieodebrania pojazdu z parkingu w terminie 6 miesięcy od dnia usunięcia podmiot, który wydał dyspozycję usunięcia pojazdu, występuje do sądu rejonowego z wnioskiem o orzeczenie sprzedaży pojazdu.

10b. Wystąpienie z wnioskiem, o którym mowa w ust. 10a, może nastąpić po bezskutecznym wezwaniu właściciela pojazdu do uiszczenia opłaty za usunięcie i parkowanie pojazdu oraz do odbioru pojazdu w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania. W wezwaniu należy pouczyć o skutkach nieodebrania pojazdu.

10c. Po upływie terminu określonego w ust. 10a sąd niezwłocznie wydaje postanowienie o sprzedaży pojazdu.

10d. Suma uzyskana ze sprzedaży pojazdu służy w pierwszej kolejności zaspokojeniu opłat, o których mowa w ust. 5c; nadwyżka, po potrąceniu kosztów sprzedaży, przekazywana jest do depozytu sądowego.

10e. Do postępowania w sprawie sprzedaży pojazdu stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego o egzekucji z ruchomości.",

3) w ust. 11 uchyla się pkt 3.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 109, poz. 925, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486, Nr 180, poz. 1494 i 1497, z 2006 r. Nr 17, poz. 141, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 190, poz. 1400, Nr 191, poz. 1410, Nr 235, poz. 1701, z 2007 r. Nr 52, poz. 343, Nr 57, poz. 381, Nr 99, poz. 661, Nr 123, poz. 845, Nr 176, poz. 1238 oraz z 2008 r. Nr 37, poz. 214 i Nr 163, poz. 1015.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Ustawa wykonująca wyrok Trybunału Konstytucyjnego

Projektowana ustawa stanowi wykonanie obowiązku dostosowania systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 czerwca 2008 r. (sygn. akt P 4/06), stwierdzającego niezgodność art. 130a ust. 10 oraz art. 130a ust. 11 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 109, poz. 925, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486, Nr 180, poz. 1494 i 1497, z 2006 r. Nr 17, poz. 141, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 190, poz. 1400, Nr 191, poz. 1410, Nr 235, poz. 1701, z 2007 r. Nr 52, poz. 343, Nr 57, poz. 381, Nr 99, poz. 661, Nr 123, poz. 845, Nr 176, poz. 1238 oraz z 2008 r. Nr 37, poz. 214) z Konstytucją.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

Sentencja orzeczenia opublikowana została w Dz. U. z 2008 r., Nr 100, poz. 649 (dzień publikacji wyroku – 11 czerwca 2008 r.). Pełny tekst orzeczenia wraz z uzasadnieniem zamieszczony został w OTK Z.U. z 2008 r., Nr 5A, poz. 76.

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją art. 130a ust. 10 oraz art. 130a ust. 11 pkt 3 ustawy Prawo o ruchu drogowym.

2.2. Artykuł 130a ust. 1-2 ustawy Prawo o ruchu drogowym, wprowadzony przez ustawę z dnia 6 września 2001 r. o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym, określa sytuacje, w których funkcjonariusze Policji, straży gminnej (miejskiej) lub osoby dowodzące akcją ratowniczą są uprawnione do podjęcia decyzji o przymusowym usunięciu pojazdu z drogi publicznej. Zgodnie z tymi przepisami może to mieć miejsce m.in. w przypadku pozostawienia pojazdu w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch. Pojazdy usunięte z drogi umieszcza się na wyznaczonym przez starostę parkingu strzeżonym do czasu uiszczenia opłaty za usunięcie i parkowanie pojazdu (art. 130a ust. 5).

Stanowiący przedmiot wyroku Trybunału Konstytucyjnego art. 130a ust. 10 przewidywał, że własność pojazdu usuniętego z drogi w trybie określonym w art. 130a ust. 1-2 przechodzi z mocy prawa na rzecz Skarbu Państwa, jeżeli uprawniona osoba nie odebrała pojazdu w terminie 6 miesięcy od dnia usunięcia pojazdu. Ustawodawca przyjął w tym przypadku fikcję prawną, iż

brak odebrania przez osobę uprawnioną pojazdu we wskazanym terminie należy traktować jako równoznaczne z porzuceniem pojazdu przez właściciela z zamiarem pozbycia się własności pojazdu. Urzędowe stwierdzenie faktu przejścia własności pojazdu na rzecz Skarbu Państwa następowało w drodze „orzeczenia” wydawanego przez naczelnika właściwego miejscowo urzędu skarbowego (§ 8 ust. 1 rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 2 sierpnia 2002 r. w sprawie usuwania pojazdów).

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż regulacja prawna przewidująca przejście własności pojazdu z mocy prawa na rzecz Skarbu Państwa jest niezgodna z art. 46 Konstytucji. Przepis ten stanowi, że przepadek rzeczy może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. W świetle tego przepisu rozstrzyganie w przedmiocie przepadku rzeczy musi być zatem powierzone do kompetencji sądu. Trybunał Konstytucyjny wskazał wprawdzie, że „orzeczenie” naczelnika urzędu skarbowego stwierdzające przejście własności pojazdu na rzecz Skarbu Państwa może zostać zaskarżone do sądu administracyjnego, tym samym dopuszczalna jest droga sądowa. Niemniej, kontroli sądowej podlega wyłącznie legalność wydania przez naczelnika urzędu skarbowego orzeczenia w sprawie przejścia własności pojazdu, a więc kwestia, czy spełnione zostały określone w art. 130a ust. 10 warunki, wskutek których następowało przejście własności na rzecz Skarbu Państwa. Ponadto wskazane rozstrzygnięcie sądu miało charakter następczy. Tymczasem, w ocenie Trybunału Konstytucyjnego, z art. 46 Konstytucji wynika nakaz, aby sąd rozstrzygał w przedmiocie całokształtu okoliczności przesądzających za zasadnością wydania orzeczenia o przepadku pojazdu, tak więc przykładowo również kwestii, czy pojazd został usunięty z drogi wskutek wystąpienia okoliczności wskazanych w ustawie. Wyrok ten zawsze musi również mieć charakter prawnokształtujący (przepadek własności następuje wskutek orzeczenia sądu, nie zaś sąd następczo rozstrzyga o przepadku, który nastąpił z mocy prawa). Wadliwość art. 130a ust. 10 we wskazanym wyżej zakresie powoduje niezgodność tej regulacji nie tylko z art. 46 Konstytucji, ale również z odpowiednimi przepisami konstytucyjnymi, ustanawiającymi ochronę prawa własności (art. 21 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz z art. 64 ust. 1 i 3 Konstytucji).

2.3. Drugi z przepisów poddanych kontroli przez Trybunał Konstytucyjny – art. 130a ust. 11 pkt 3 – przekazywał do uregulowania w drodze rozporządzenia tryb postępowania w zakresie przejęcia pojazdu na rzecz Skarbu Państwa. Wzorzec kontroli w odniesieniu do tego przepisu stanowił art. 64 ust. 3 Konstytucji wprowadzający zasadę, że jakiegokolwiek ograniczenia w zakresie prawa własności mogą być wprowadzane wyłącznie w drodze przepisów ustawowych. Przepisy określające tryb postępowania w sprawie przepadku własności pojazdu niewątpliwie zaliczają się do przepisów ograniczających prawo własności, stąd niezgodne z art. 64 ust. 3 Konstytucji jest przekazanie tych materii do unormowania w drodze rozporządzenia.

2.4. Trybunał Konstytucyjny odroczył o 12 miesięcy wejście w życie wyroku w przedmiocie uznania art. 130a ust. 10 oraz art. 130a ust. 11 pkt ustawy - Prawo o ruchu drogowym za niezgodne z Konstytucją. Wyrok ten, w powyższym zakresie, wchodzi w życie z dniem 3 czerwca 2009 r.

3. Cele i zakres projektowanej ustawy

Mając na uwadze konieczność wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 maja 2008 r., kierując się brzmieniem sentencji wyroku oraz motywami jego uzasadnienia, proponuje się, aby zmiana ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym polegała na wprowadzeniu sądowego trybu rozstrzygania w przedmiocie utraty własności pojazdu usuniętego z drogi, który w określonym w ustawie terminie nie został odebrany przez osobę uprawnioną.

Należy zwrócić uwagę, że uregulowana w art. 130a ust. 10 instytucja przepadku z mocy prawa własności pojazdu nieodebranego z parkingu ma służyć realizacji dwóch zasadniczych celów: po pierwsze, ma dyscyplinować właścicieli pojazdów do odbioru tych pojazdów z parkingu, po drugie zaś przeciwdziałać sytuacji, w której łączne należności za usunięcie pojazdu oraz za parkowanie przewyższają wartość samego pojazdu. W tym ostatnim przypadku właściciele zazwyczaj odступują bowiem w ogóle od odebrania należących do nich pojazdów z parkingu, podczas gdy na podmiocie prowadzącym parking nadal ciąży obowiązek przechowywania pojazdu. Rosnące zaległości za parking, a finalnie częstokroć również koszty złomowania i utylizacji pojazdów, obciążają w konsekwencji podmioty prowadzące parkingi oraz organy władz publicznych.

Ze względu na wskazane cele jako bardziej racjonalne wydaje się zaproponowanie w miejsce dotychczasowego art. 130a ust. 10 regulacji, zgodnie z którą sąd rozstrzygać będzie nie w przedmiocie przejścia własności pojazdu nieodebranego z parkingu na rzecz Skarbu Państwa, ale w przedmiocie sprzedaży pojazdu (proponowany art. 130a ust. 10a). Analogiczny tryb postępowania w sprawie przedmiotów nie odebranych przez osobę uprawnioną przewidują także inne przepisy prawne (w szczególności ustawa z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów). Zastosowanie tego trybu pozwoli od razu uzyskać środki pieniężne, które zostaną przeznaczone na zaspokojenie roszczeń z tytułu opłat za usunięcie i parkowanie pojazdu. Ponadto Skarb Państwa odciążony zostanie od konieczności zajmowania się (co w praktyce sprowadza się nierzadko do złomowania) pojazdami, które przeszły na jego własność w trybie art. 130a ust. 10 ustawy.

Zgodnie z projektowaną regulacją, z wnioskiem do sądu o orzeczenie sprzedaży pojazdu nieodebranego przez właściciela może wystąpić podmiot, który wydał dyspozycję usunięcia pojazdu, jeżeli spełnione zostały kumulatywnie trzy warunki (ust. 10a-b):

1. od dnia usunięcia pojazdu upłynęło 6 miesięcy,
2. po upływie terminu określonego w pkt 1 podmiot, który wydał dyspozycję usunięcia pojazdu, wezwał właściciela do uiszczenia opłaty za usunięcie i parkowanie pojazdu oraz do odbioru pojazdu w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania, przy czym w wezwaniu zawarte zostało pouczenie o skutkach nieodebrania pojazdu,
3. w terminie określonym w pkt 2 właściciel nie spełnił ciążących na nim obowiązków.

W razie spełnienia powyższych przesłanek sąd powinien niezwłocznie wydać, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o egzekucji z ruchomości, postanowienie o sprzedaży pojazdu (ust. 10 c i 10e).

Suma uzyskana ze sprzedaży pojazdu służyć ma w pierwszej kolejności zaspokojeniu zaległych opłat za usunięcie pojazdu z drogi oraz za parkowanie; nadwyżka, po potrąceniu kosztów sprzedaży, przekazywana jest do depozytu sądowego.

W odniesieniu do art. 130a ust. 10 Trybunał wydał wyrok zakresowy, zgodnie z którym niezgodna z Konstytucją jest [wyłącznie] regulacja dopuszczająca przepadek własności bez prawomocnego orzeczenia sądu. Skoro jednak dotychczasowa regulacja nie przewidywała drogi sądowej w tym zakresie, która to spełniałaby wymogi konstytucyjne, oznacza to że wskazany przepis w zakresie, w którym Trybunał Konstytucyjny nie uznał za niezgodny z Konstytucją, nie będzie w ogóle znajdować zastosowania po dniu wejścia w życie wyroku. Tym samym konieczne staje się uchylenie w całości dotychczasowego art. 130a ust. 10 i zastąpienie tego przepisu zupełnie nowym (ust. 10a-10e).

Zaproponowany powyżej tryb postępowania w sprawie pojazdów nie odebranych z parkingu stanowi regulację całościową, nie wymagającą uszczegółowienia w przepisach rozporządzeń. Tym samym wyrok Trybunału Konstytucyjnego w zakresie uznania za niezgodne z Konstytucją upoważnienia do wydania rozporządzenia regulującego szczegółowy tryb usuwania pojazdów nie wymaga wykonania. Jednocześnie konieczne staje się uchylenie regulującego dotychczas tę kwestię art. 130a ust. 11 pkt 3, w stosunku do którego, zgodnie z sentencją wyroku Trybunału z dnia 3 czerwca 2008 r. utrata mocy obowiązującej nastąpi z upływem 12 miesięcy od daty publikacji wyroku.

4. Skutki finansowe wykonania projektowanej ustawy

Ustawa nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
